

КАРАР

« 08 » декабрь 2021 ел

№ 2214

2022-2025 елларга Арча муниципаль районында хезмэт шартларын яхшырту һәм хезмэтне саклау буенча озак сроклы максатчан программаны раслау турында

«Татарстан Республикасында хезмэтне саклау турында» 1997 елның 10 декабрендәге 1417 номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә һәм «Татарстан Республикасында хезмэтне саклау өлкәсендә дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыру турында» 2008 елның 10 ноябрәндәге 799 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары нигезләмәләрен гамәлгә ашыру кысаларында Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Башкарма комитеты КАРАР БИРӘ:

1. 2022-2025 елларга Арча муниципаль районында хезмэт шартларын һәм хезмэтне саклауны яхшырту буенча озак сроклы максатчан программаны (алга таба - Программа) кушымта нигезендә расларга.
2. Район предприятиеләренә, учреждениеләренә һәм оешмаларына Программаны гамәлгә ашыру чараларын күрергә.
3. Хезмэтне саклау буенча координация советына, муниципаль районның башкарма комитетына ел саен 1 мартка кадәр Программаны үтәү барышы турында мәгълүмат тапшырырга.
4. Өлеге карарны Татарстан Республикасы рәсми хокукый мәгълүмат порталында (pravo.tatarstan.ru) бастырып чыгарырга һәм Арча муниципаль районы рәсми сайтында (http://arsk.tatarstan.ru) урнаштыру юлы белән халыкка житкерергә.
5. Өлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе урынбасары - хезмэтне саклау буенча координация советы рәисе Вафина Эльвира Шамиль кызына йөкләргә.

Житәкче вазыйфаларын башкаручы

И.Ә.Галимуллин

Арча муниципаль районы
Башкарма комитеты житэкчесенең
_____ 08.12. _____ 2021 ел, № 2219
карары белән расланды

**2022-2025 елларга Арча муниципаль районында хезмэт
шартларын яхшырту һәм хезмэтне саклау буенча
озак сроклы максатчан программа**

ПРОГРАММАНЫҢ ПАСПОРТЫ

Программаның исеме		2022 - 2025 елларга Арча муниципаль районында хезмэт шартларын яхшырту һәм хезмэтне саклау буенча озак сроклы максатчан программа (алга таба - Программа)
Программаны эшләү өчен нигез		Россия Федерациясе Хезмэт кодексы; «Татарстан Республикасында хезмэтне саклау турында» 1997 елның 10 декабрендәге 1417 номерлы Татарстан Республикасы Законы; «Татарстан Республикасында хезмэтне саклау өлкәсендә дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыру турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары
Программаның заказчысы		АРЧА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ
Программаны эшләүчеләр	төп	Арча муниципаль районы Башкарма комитетының Хезмэтне саклау буенча координация советы
Программаның максаты		Арча муниципаль районы территориясендә урнашкан оешмалар хезмәткәрләренең һөнәри имгәнүләрен киметү максатларында хезмэт шартларын яхшырту һәм хезмэтне саклау
Программаның бурычлары		1. Хезмэтне саклауның дәүләт идарәсе системасын үстерү. 2. Укытуның заманча технологияләре нигезендә хезмэтне саклау хезмәткәрләрен әзерләү. 3. Хезмэтне саклауны мәгълүмати тәэмин итү һәм пропагандалау.
Программаны ашыру вакыты	гамәлгә	2022-2025 еллар
Программаны буенча күләмнәре чыганаclarы	еллар финанслау һәм	Программаны район бюджетыннан һәм Арча муниципаль районы предприятиеләре акчаларыннан финанслауның гомуми күләме - 61383,0 мең сум, шул исәптән район бюджетыннан - 120,0 мең сум: 2022 елда -14729,0 мең сум, шул исәптән район бюджетыннан - 30,0 мең сум; 2023 елда -15129,0 мең сум, шул исәптән район бюджетыннан - 30,0 мең сум; 2024 елда-15527,0 мең сум, шул исәптән район бюджетыннан - 30,0 мең сум. 2025 елда-15998,0 мең сум, шул исәптән район

бюджетыннан - 30,0 мең сум.

Программаны гамэлгэ ашыруның көтөлгөн соңгы нәтижеләре (нәтижеләрне бәяләү индикаторлары) һәм аның нәтижелелеге күрсәткечләре

1. 2025 елга Программа чараларын гамэлгэ ашыру түбәндәгеләргә ирешергә мөмкинлек бирәчәк:
хезмәтне саклау чараларына чыгымнарны 1 кешегә исәпләгәндә 9500 сумга кадәр арттырырга;
производствода зыян күрүчеләр санын 1000 эшләүчегә исәпләгәндә 1,1 кешегә киметергә;
житәкчеләрнең һәм белгечләрнең хезмәтне саклау буенча узган укулары дәрәжәсен 1000 хезмәткәргә исәпләгәндә 29,50 кешегә кадәр арттырырга.

2. Социаль нәтижә:
производствода бәхетсезлек очраklары һәм һонәри авырулар куркынычын киметергә; производствода имгәнүләр һәм һонәри авырулар дәрәжәсен киметергә;
хезмәткәрләргә зарарлы һәм куркыныч житештерү факторлары йогынтысыннан яклау дәрәжәсен арттырырга; имин булмаган хезмәт шартларында эшләүче хезмәткәрләр санын кыскартырга.

3. Социаль-иқтисади нәтижә:
производствода бәхетсезлек очраklарыннан, производство белән бәйлә авырулардан, һонәри авырулардан зыян күргән хезмәткәрләргә сәламәтлеген торгызуга матди чыгымнарны киметергә;
производствода бәхетсезлек очраklары һәм һонәри авырулар нәтижәсендә хезмәткәрләргә китерелгән зыянын кәпләугә чыгымнарын киметергә; зарарлы һәм куркыныч, авыр хезмәт шартларында эшлөгән очен ташламалар һәм компенсацияләр бирүгә чыгымнарны киметергә;
моңа бәйлә рәвештә производствода имгәнүләр яки һонәри авыру һәм сәламәтлек саклау өлкәсендә чыгымнар нәтижәсендә инвалидлык дәрәжәсен киметергә; эш вакытын югалтуларны кыскарту исәбенә хезмәт житештерүчәнлеген арттырырга;
имгәнүләр һәм производствода бәйлә авырулар аркасында топ хезмәткәрләргә алыштыручы, эш һәм квалификация тәҗрибәсе булмаган вакытлы хезмәткәрләр тарафыннан ватылган жиһазларны ремонтлау һәм алмаштыру чыгымнарын кыскартырга.

I.Озак сроклы максатчан программа хэл итгэчэк проблеманың үзенчәлеге

Хезмәтне саклау хезмәт эшчәнлеге барышында гражданның гомерен һәм сәламәтлеген саклауның мөһим шарты булып тора. Хезмәтне саклау өлкәсендә дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыруга, эшләү дәверендә кешенең иминлеген, сәламәтлеген һәм эшкә сәләтлелеген тәмин итү буенча хокукый, социаль-икътисади, оештыру-техник, санитар-гигиена, дөвалау-профилактика һәм башка чараларны гамәлгә ашыруга юнәлдерелгән дәүләт идарәсе системасы.

Арча муниципаль районында хезмәтне саклау дәүләт идарәсе Россия Федерациясе Конституциясе, Россия Федерациясе Хезмәт кодексы, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив актларының тиешле нормалары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Хезмәтне саклау белән идарә итү системасында Хезмәтне саклау буенча координация советына (алга таба - Совет) аерым роль бирелә, бу өлкәдә мөһим карарлар кабул ителә. Совет Арча муниципаль районы Башкарма комитеты каршында төзелде. «Арча муниципаль районында хезмәтне саклау өлкәсендә дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыру турында» Башкарма комитетның 2008 елның 12 декабрендәге 1124 номерлы карары нигезендә Советның бурычлары һәм вәкаләтләре билгеләнде. Совет составы «Арча районы Башкарма комитеты карары белән расланган Хезмәтне саклау буенча координация советы составына үзгәрешләр кергү турында» Башкарма комитетның 19.08.2015 №791, 20.11.2015 №1142, 16.02.2016 №151, 15.11.2018 №1140, 17.02.2020 №101, 28.10.2020 №846, 06.04.2021 №240 карарлары белән билгеләнгән. Комиссия составына республика министрлыкларының, дәүләт күзәтчеләге һәм контроле федераль органнарының, көч структураларының жирле вәкилләре, Арча муниципаль районының һөнәр берлекләре оешмаларының координация советы рәисе керә.

2021 елның 1 гыйнварыннан хезмәтне саклау буенча яңа кагыйдәләр үз көченә кергүгә бәйле рәвештә, хезмәт министрының беренче урынбасары һәм Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенең беренче урынбасары һәм Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе катнашында 2021 елның 11 февралендә «Арчаның 6 номерлы урта белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет учреждениесендә оешмалар житәкчеләре һәм белгечләр катнашында хезмәтне саклау буенча дәүләт норматив таләпләрен билгеләгән топ үзгәрешләр буенча семинар оештырылды.

Арча муниципаль районы предприятиеләрендә хезмәтне саклауны оештыру буенча максатчан эш алып барыла. Эшләүче гражданның гомерен һәм сәламәтлеген саклау проблемаларын хэл итү бу юнәленгә эшнә оештырудан башка мөмкин түгел. 2022-2025 елларда район предприятиеләрендә хезмәтне саклауны оештыру эшен актив дөвам итәргә ниятлиләр, нәтижәдә уңай тенденция күзәтелә. «Ак барс» агрокомплекс», «Яңарыш» АФ», «АЮ» АФ, «Казанка» АФ, «КСМ», «Энергосервис», «Ташкичү», «ТехноАрча» ЖЧЖендә, «Арча район мәдәният йорты» муниципаль бюджет учреждениесендә хезмәтне саклау буенча азат ителгән

белгечләр билгеләнде, ә «Ашыт», «Кызыл Яр» ЖЧЖендә, Г.Тукай исемендәге Арча педагогия коллиятендә хезмәтне саклау буенча белгеч вазыйфалары башка белгечләргә йөкләнде.

Муниципаль районда хезмәтне, хезмәткәрләренең гомерен һәм сәламәтлеген саклау өлкәсендә башкарыла торган зур эшкә карамастан, вазгыять тотрыклы түгел. Дәүләт статистикасы бүлгеге мәгълүматларына караганда, 2021 ел белән чагыштырганда 2020 елда производствода бәхетсезлек очраklarыннан зыян күргән, 1 эш көненә һәм аннан күбрәк вакытка хезмәткә сәләтен югалткан кешеләр саны кимегән, ә производствода имгәнүләр дәрәжәсе 0,45 тәшкил иткән, бу 0,24кә югарырак. 2020-2021 елларда хатын-кызлар алган имгәнүләр саны теркәлмәгән.

Производствода бәхетсезлек очраklары нәтижәсендә зыян күрүчеләрнең абсолют һәм чагыштырма саны динамикасы 1 нче таблицادا күрсәтелде.

1 нче таблица

Арча муниципаль районында производствода имгәнүләр динамикасы
(дәүләт статистикасы бүлгеге мәгълүматлары)

1 эш көненә һәм аннан да күбрәккә хезмәткә сәләтләрән югалткан һәм үлемгә китергән зыян күрүчеләр саны	2018	2019	2020	2021
Барлығы	5	4	2	1
1 000 эшлөчегә исәпләгәндә,	0,98	1,3	1,32	0,21
шул исәптән хатын-кызлар	1	2	0	0
яшүсмерләр	1			
алардан үлем белән тәмамланган очраklар:				
барлығы	1	2	1	
1000 хезмәткәргә исәпләгәндә,	0,195	0,425	0,439	
шул исәптән хатын-кызлар				
яшүсмерләр				

2021 елның 11 ае эчендә производствода бәхетсезлекнең үлем белән тәмамланган очраklары теркәлмәгән, 1 кеше авыр нәтижәләр белән имгәнү алган.

Сәламәтлек һәм имин хезмәт шартлары тудыруда өстенлекле юнәлешләренең берсе - муниципаль район предприятиеләрендә һәм оешмаларында хезмәт шартларын махсус бәяләү (алга таба - СОУТ) уздыру. Бу эшнең төп элементлары эш урыннарында зарарлы һәм куркыныч факторларны ачыклау, аларның факттагы нәтижәләрен бәяләү. Тиешле нормативларга туры

килмэгэн очракта, хезмэт шартларын яхшыртууга, зарарлы хэм (яисэ) куркыныч хезмэт шартларында эшлэү очен ташламалар хэм компенсациялэр бирүгэ юнэлдерелгэн чараларны мэхбүри планлаштыру талэн ителэ.

Соңгы 3 елда хезмэт шартларын махсус бэялэү (СОУТ) 34 предпрятиедэ (1256 эш урыны) үткэрелгэн.

2020-2021 елларда хезмэт шартларын махсус бэялэү уздыру белэн (СОУТ) актив шогыльлэнгэн предпрятиелэр: Ак Барс агрокомплексы ЖЧЖ – 319 эш урыны, «Северный» АФ» ЖЧЖ - 152, «АРЧА» СШ - 100, «Ватан» АФ» ЖЧЖ - 109, «Игенче» ЖЧЖ - 85, «Ташкичү» ЖЧЖ - 54, «ТехноАрск» ЖЧЖ - 54, Арча район мэдэният йорты – 36 эш урыны.

Хезмэт шартларын махсус бэялэүнең нэтижэлелеген анализлау хэм бэялэү (СОУТ) максатларында район предпрятиелэрендэ ел саен хезмэтне саклауның 1 нче формасы буенча «Производства хезмэтне саклау турында белешмэлэр» дигэн статистик күзэтү уздырыла.

Хезмэт урыннарында хезмэт шартларын сыйфатлы хэм объектив бэялэү, хезмэтне саклау буенча еллык укулар уздырганда, СОУТ уздыру мэхсэлэлэренэ аерым игътибар бирелэ.

Хезмэтне саклауда дэүлэт идарэсе системасын үстерү алдагы елларга Арча муниципаль районы житэкчелегенэ моһим бурычларының берсе булып тора. Элеге мэхсэлэне хэл итү социаль-икътисади сэхсэт уздыруда хэм социаль партнерлыкны үстерүдэ дэүлэт идарэсенең барлык структуралары хэм баскычлары эшчэнлеген координациялэү нигезендэ момкин. Социаль партнерлык формаларының берсе - районның күп кенэ предпрятиелэрендэ хэм оешмаларында кискен проблемаларны хэл итүгэ юнэлтелгэн чараларны хэм икътисади момкинлеклэрне исэнкэ алып, хезмэтне саклау буенча конкрет йоклэмэлэрне күздэ тоткан килешүлэр хэм күмэк шартнамэлэр тозу. Хезмэткэрлэрнең хезмэт иминлеге, аларның тормышы хэм сэлэмэтлеге хезмэтне саклауга бирелэ торган суммага турыдан-туры бэйле. Россия Федерациясе Хезмэт кодексының 226 статьясы нигезендэ хезмэт шартларын яхшырту хэм хезмэтне саклау чараларын финанслау эш бирүченең бурычы булып тора, эмма үз хезмэткэрлэренең иминлеге очен социаль жавапшылык дэрэжэсе түбэн булган житэкчелэр бу мэхсэлэгэ тиешле игътибар бирми. Хезмэтне саклау чараларына чыгымнар предпритие житэкчелэренең хезмэтне хэм үз хезмэткэрлэренең гомерен хэм сэлэмэтлеген саклауга, димэк, хезмэтне саклау белэн идарэ итүнең гамэлдэге системасы нэтижэлелегенэ карата мөнэхсэбэтлэренең яхшы индикаторы.

Дэүлэт статистикасы бүлеге мэхълүматлары буенча, 2021 елда район предпрятиелэрендэ хезмэтне саклау чараларына чыгымнар 35240 мең сум тэшкил иткэн яки 1 хезмэткэргэ исэшлэгэндэ - 8520,8 сум, бу 2019 ел белэн чагыштырганда 8,1 процентка күбрэк (2 нче таблица).

Арча муниципаль районында хезмэтне саклауга тотылган чыгымнар
(дөлүт статистикасы бүлөгө мәгълүматлары)

2019 ел		2020 ел		2021 ел	
барлыгы, мең сум	1 хезмэткэргэ исәплэгәндә, сум	барлыгы, мең сум	1 хезмэткэргэ исәплэгәндә, сум	барлыгы, мең сум	1 хезмэткэргэ исәплэгәндә, сум
18835	8035	27998.1	8271	35240	8520,8

Хезмэтне саклау өлкәсендә массакуләм хокук бозу булып хезмэткэрләрне хезмэтне саклау буенча укытмау һәм инструкцияләмәү тора. Оешма житәкчеләренең һәм белгечләренең хезмэтне саклау өлкәсендә белеме житәрлек булмау, максималъ табыш алу теләге производства имгәнүләрнең сәбәбе булып кала бирә.

Соңгы 3 елда -2019 елдан 2021 елга кадәрге чорда -республиканың укыту оешмаларында 227 кеше укыды. Укулар «Арча гуманитар-техник техникумы», «ТИПКА» ФДБМУ һәм «Хезмэтне саклауның төбәкара ассоциациясе» (3 нче таблица) укытучылары тарафыннан үткәрелде.

3 нче таблица

Татарстан Республикасы укыту оешмаларында Арча муниципаль районы
предприятиеләре житәкчеләренең һәм белгечләренең хезмэтне саклау
буенча укучылар саны динамикасы

Күрсәткеч	2019 ел	2020 ел	2021 ел
Хезмэтне саклау буенча өйрәтелгән кешеләр саны, кеше	90	92	45

Имин хезмэт шартлары тудыру, имгәнүләрне булдырмау хезмэтне саклауны оешкан төстә мәгълүмати тәмин итүгә һәм пропагандалауга, кешеләрнең тормыш позицияләренә йогынты ясый торган эмоциональ халәт формалаштыруга турыдан-туры бәйле. Хезмэтне саклау мәсьәләләрен пропагандалау ысуллары күптөрле булса да, ахыргы максат - хезмэткэрләрдә имин эшләү өчен куелган таләпләрне үтәү кирәклеген, имин эшләргә ярдәм итә торган сыйфатлар тәрбияләү, хезмэтнең куркынычсызлы мәсьәләләренә карата уңай мөнәсәбәт тудыру. Статистик мәгълүматларны анализлау күрсәткәнчә, оештыру сәбәпләре аркасында килеп чыккан бәхетсезлек очраklары техник сәбәпләр аркасында туган бәхетсезлек очраklарыннан күбрәк. Пропаганда эшчәнлегенең төп формасы булып житәкчеләр, белгечләр һәм эшчеләр алдында хезмэт куркынычсызлыгы тематикасы буенча

лекциялар, семинарлар, кичәшмәләр, белгечләр белән очрашулар, смотр-конкурслар кебек формаларны файдаланып, лекторлар чыгышлары тора. Арча муниципаль районы Башкарма комитеты МАОТның ел сәен 28 апрельдә Бөтендөнья хезмәтне саклау көне үткәру инициативасын хуплый. Районның барлык предприятиеләре һәм оешмалары аны үткәрүне актив хупладылар. Акция кысаларында семинарлар, оешмалар житәкчеләре һәм белгечләре белән кичәшмәләр, хезмәтне саклау һәм хезмәт шартлары өлкәсендәге проблемалар буенча фикер алышулар узды. Район предприятиеләрендә хезмәтне саклау һәм куркынычсызлык айлыклары игълан ителде.

Массакуләм мәгълүмат чараларында хезмәтне саклау мәсьәләләрен яктырту хезмәт иминлеген пропагандалауның моһим чарасы булып тора. Районның эш бирүчеләре һәм белгечләренә хезмәтне саклау буенча мәгълүмати-аналитик бюллетеньнәр тарату зур популярлык казанды.

Хезмәтне саклау мәсьәләләрен мәгълүмати тәмин итү һәм пропагандалау чаралары хезмәтне саклау таләпләрен үтәү өчен эшләүчеләрнең жавапшылыгын арттыруга ярдәм итә, бу исә производствода гомуми имгәнүләрнең кимүенә китерә.

Район Советы тарафыннан ел сәен хезмәт шартларын яхшырту һәм хезмәтне саклау буенча район программасы кабул ителә, аны гамәлгә ашыру нәтижәсендә әлегә өлкәдә билгеле бер уңай үзгәрешләргә ирешелде.

Югарыда әйтелгәннәр районда хезмәтне саклау проблемаларын хәл итүнең программа методын дәвам итүнең нәтижәләлеге һәм кирәклеге раслый.

II. Программаның максаты һәм төп бурычлары, аны гамәлгә ашыру сроклары, Программаның нәтижәләрен бәяләү индикаторлары

2.1. Программаның максаты - Арча муниципаль районы территориясендә урнашкан оешмалар хезмәткәрләренең һөнәри имгәнүләрнең киметү максатларында хезмәт шартларын яхшырту һәм аны саклау.

2.2. Программаның төп бурычлары.

2.2.1. Хезмәтне саклау буенча дәүләт идарәсе системасын үстерү.

2.2.2. Заманча укыту технологияләре нигезендә хезмәтне саклау буенча хезмәткәрләр әзерләү.

2.2.3. Хезмәтне саклауны мәгълүмати тәмин итү һәм пропагандалау.

2.3. Программаның максатлары һәм бурычлары буенча нәтижәләрен бәяләү индикаторлары. Куелган бурычларны хәл итүнең нәтижәләлеге түбәндәге индикатор күрсәткечләренә ирешүдә чагыла:

2.3.1. Хезмәтне саклау буенча дәүләт идарәсе системасын үстерү. Мәсьәләне чишүнең нәтижәсе булып «хезмәтне саклау чараларына 1 кешегә исәпләгәндә 9500 сумга кадәр чыгымнар» индикаторы күрсәткеченә ирешү тора.

2.3.2. Заманча укыту технологияләре нигезендә хезмәтне саклау буенча хезмәткәрләр әзерләү.

Мәсьәләне чишүнең нәтижәсе булып «житәкчеләрнең һәм белгечләрнең хезмәтне саклау буенча узган уку дәрәжәсе 1000 эшләүчегә исәпләгәндә 29,5 кешегә кадәр» индикаторы күрсәткеченә ирешү тора.

2.3.3. Хезмәтне саклауны мәгълүмати тәмин итү һәм пропагандалау.

Мәсьәләне чишүнең нәтижәсе булып «производствода зыян күрүчеләр

саны 1000 эшлэгүчегэ 1,1 кешегэ кадэр» индикаторы күрсэткеченэ ирешү тора.

2.4. Программаны гамэлгэ ашыру вакыты- 2022-2025 еллар.

IV. Программаны ресурслар белэн тээмин итүне нигезлэү

Программаны финанслау район бюджетиннан һәм Арча муниципаль районы предпрятиелэре һәм оешмалары акчаларыннан гамэлгэ ашырылачак, гомуми күлөмө- 61383,0 мең сум, шул исэптэн район бюджетиннан - 120,0 мең сум:

2022 елда -14729,0 мең сум, шул исэптэн район бюджетиннан - 30,0 мең сум;

2023 елда -15129,0 мең сум, шул исэптэн район бюджетиннан - 30,0 мең сум;

2024 елда -15527,0 мең сум, шул исэптэн район бюджетиннан - 30,0 мең сум;

2025 елда -15998,0 мең сум, шул исэптэн район бюджетиннан - 30,0 мең сум.

V. ПРОГРАММАНЫ ГАМЭЛГЭ АШЫРУ МЕХАНИЗМЫ

Программаны гамэлгэ ашыру белэн идарэ итүне Арча муниципаль районы Башкарма комитеты каршындагы Хезмэтне саклау буенча координация советы башкара.

Хезмэтне саклау буенча координация советы:

Программа чаралары исемлеген, Программа чаралары буенча чыгымнарны һәм Программаны гамэлгэ ашыру механизмын эзерлэү һәм төгөллэштерү эшчэнлеген координацияли;

Программаның максатчан индикаторлары һәм нәтижэлелеге күрсэткечлэре исемлеген төгөллэштерэ;

Программаны гамэлгэ ашыруның барышы турында хисап алып бара һәм аны Арча муниципаль районы Башкарма комитетына тапшыра.

VI. Программаның социаль-икътисади нәтижэлелеген баялэү

Арча муниципаль районы бюджеты чыгымнарының нәтижэлелеген баялэү өч төп юнөлеш буенча алып барыла: потенциал икътисади нәтижэлэр, нәтижэлэргэ ирешүнең нәтижэлелеге, социаль-икътисади нәтижэлелек.

Чыгымнарның потенциал икътисади нәтижэлелеге Программаны гамэлгэ ашыруга тотылган чыгымнарның килгән зыяның суммасына карата нисбэте буларак билгелэнэ.

Нәтижэлэргэ ирешү нәтижэлелеге халыкның тормыш сыйфатын баялэү индикаторларының иң чик күрсэткечлэренэ ирешү белэн билгелэнэ:

хезмэтне саклау чараларына чыгымнарны 1 кешегэ исэплэгэндэ 9500 сумга кадэр арттыру;

производствода имгәнүлэр дәрәжесен 1000 эшлэгүчегэ 1,1 кадэр киметү;

житэкчелэрнең һәм белгечлэрнең (1000 хезмэткэргэ исэплэгэндэ) хезмэтне

саклау буенча укуларын 31,5 кә кадәр арттыру.

Программаның социаль-икътисади нәтижелелеге түбәндәге күрсәткечләр белән бәяләнә:

производствода бәхетсезлек очракларыннан, производствого бәйле авырулардан, һонәри авырулардан зыян күргән хезмәткәрләрнең сәламәтлеген торгызуга матди чыгымнарны киметү;

производствода бәхетсезлек очраклары һәм һонәри авырулар нәтижәсендә хезмәткәрләргә килгән зыянны кашлауга чыгымнарны киметү;

авыр хезмәт шартларында, зарарлы һәм куркыныч хезмәт шартларында эшләгән өчен тапшамалар һәм компенсацияләр бирүгә чыгымнарны киметү;

моңа бәйле рәвештә сәламәтлек саклау өлкәсендә производствода имгәнүләр яисә һонәри авыру нәтижәсендә инвалидлыкка чыгымнарны киметү;

эш вакытын югалтуларны кыскарту исәбенә хезмәт житештерүчәнлеген арттыру;

имгәнүләр һәм производствого бәйле авырулар аркасында төп хезмәткәрләрне алмаштыручы, эш тәҗрибәсе һәм квалификациясе житәрлек булмаган вакытлыча эшчеләр тарафыннан ватылган жиһазларны ремонтлауга һәм алыштыруга киткән чыгымнарны киметү.

III. 2022-2025 елларга Арча муниципаль районында хезмэт шартларын яхшырту һәм хезмэтне саклау буенча программа чаралары исемлегенә

№	Программа чаралары исеме	Башкаручылар	Финанс чыгымнары, мен сум				Финанслау чыгмаклары	
			барлыгы	2022 ел	2023 ел	2024 ел		2025 ел
1. Хезмэтне саклау шартларын норматив-хокукый тээмин итү								
1.1	Авыл хужалыгы эшлэрен уздыруның аерым чорларына кулланмалар, нигезләмэлэр, кинэшлэр эшлэу	Башкарма комитет, Арча муниципаль районында авыл хужалыгы һәм азык-төлек идарәсе	486	121	120	122	123	Башкарма комитет акчалары
1.2	Барлык милек формаларындагы предприятиелэр һәм оешмаларны хезмэтне саклау һәм аның шартлары буенча норматив-методик хокукый актлар белән тээмин итү	ТР Хезмэт, мәшүльлек һәм социаль яклау министрлыгы ТР Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгы «МАОТ»	828	205	208	206	209	Республика бюджеты акчалары
2. Хезмэт шартларын һәм хезмэтне саклауны оештыру һәм техник тээмин итү								
2.1	2019-2021 елларда хезмэт шартларын яхшырту һәм хезмэтне саклау буенча территорияль программа эшлэу	Башкарма комитет, Хезмэтне саклау буенча координация советы, предприятиеслэр һәм оешмалар						Район бюджеты, предприятиеслэр һәм оешмалар акчалары
2.2	РФ Хезмэт кодексының 217 нче ст. нигезендә муниципаль район предприятиеслэрен хезмэтне саклау буенча белгечлэр белән тээмин итү	Башкарма комитет, Хезмэтне саклау буенча координация советы, предприятиеслэр һәм оешмалар	3306	824	827	825	830	Предприятиеслэр һәм оешмалар акчалары

2.3	Муниципаль район предприятие-лөрендө хезмэтне саклау буенча кабинетлар һәм почмаклар булдыру (яңарту)	Башкарма комитет, Хезмэтне саклау буенча координация советы, предприятие-лөрендө һәм оешмалар	1821	495	422	442	462	Предприятие-лөрендө һәм оешмалар акчалары
2.4	Хезмэтне саклау (шул исләпгән предприятие-лөрендө чыгып) буенча семинар-кичәшмәләр үткәру	Башкарма комитет, Хезмэтне саклау буенча координация советы, Роспотребнадзор	472 (шул исләпгән 30 район бюджет ыннан)	117 (шул исләпгән 10 район бюджет тынна н)	113 (шул исләпгән 10 район бюджет тынна н)	120 (шул исләпгән 10 район бюджет ыннан)	122 (шул исләпгән 10 район бюджет тынна н)	Район бюджетты акчалары
2.5	Барлык оештыру-хокукый формадагы предприятие-лөрендө арасында хезмэтне саклау эшен иң яхшы оештыруга смотр-конкурс үткәру	Башкарма комитет, Хезмэтне саклау буенча координация советы	496 (шул исләпгән 30 район бюджет ыннан)	118 (шул исләпгән 10 район бюджет тынна н)	126 (шул исләпгән 10 район бюджет тынна н)	125 (шул исләпгән 10 район бюджет ыннан)	127 (шул исләпгән 10 район бюджет тынна н)	Район бюджетты акчалары
2.6	Район учреждениелөрендө, авыл хужалыгы предприятие-лөрендө, оешмаларында хезмэт шартларын махус баяләүне (СОУТ) үткәру эшен оештыру	Башкарма комитет, Хезмэтне саклау буенча координация советы, предприятие-лөрендө һәм оешмалар	3609	861	1081	727	940	ФСС, район бюджетты, предприятие-лөрендө һәм оешмалар акчалары
3. Район оешмаларында хезмэт шартларының һәм хезмэтне саклауның торышын яхшырту								
3.1	Район предприятие-лөрендө хезмәткәрлөрендө имин һәм сәламәт хезмэт шартларына хокукларын яклауны тәэмин итү	Башкарма комитет, Арча муниципаль районында авыл хужалыгы һәм азык-төлек идарәсе, барлык милек						

		формаларындагы предприятиеләр һәм оешмалар житәкчеләре	1585	349	387	418	431	Район бюджеты, предприятиеләр акчалары
3.2	Районда предприятиеләрне имин хезмәт шартлары тудыру, куркынчсыз техника һәм технология, хосусый һәм күмәк яклау чараларын эшләү һәм гамәлгә кертү буенча икътисади стимуллаштыруны күздә тоту	Башкарма комитет, Арча муниципаль районында авыл хужалыгы һәм азык-төлек идарәсе предприятиеләр һәм оешмалар						
3.3	Имгәнү торышын һәм аны кисәтү буенча кабул ителә торган чараларның нәтижеләселеген анализлау (ел нәтижеләре буенча)	Хезмәтне саклау буенча координация советы						
3.4	Район предприятиеләрендә һәм оешмаларында хезмәтне саклау торышына үзара тикшерүләр үткөрүне оештыру	Башкарма комитет, Арча муниципаль районында авыл хужалыгы һәм азык-төлек идарәсе						
3.5	Хезмәт шартларын яхшырту максатында район предприятиеләрендә эш урыннарына СОУТ оештыруда ярдәм итү	Башкарма комитет, Хезмәтне саклау буенча координация советы						
3.6	Хезмәтне саклау буенча килешүләрдә (күмәк шартнамәләрдә) түбәндәгеләрне күздә тотарга: - хезмәткәрләрнең иминлеген тәмин итә торган саклану чаралары белән тулысынча тәмин итү; - эшләүче хатын-кызларны физик эшләрдән азат итү максатында механикалаштыру чаралары сатып алу	Предприятиеләр, оешмалар						
4. Житештерүдә имгәнүләр һәм һөнәри авырулар дәрәжәсен киметү								
4.1	Авыл хужалыгы предприятиеләре, кече бизнес	МАОТ,	1753	477	409	412	455	ФСС,

	предприятияләр, бюджет учреждениеләре һәм башка оешмалар житекчеләренен, белгечләренен һәм вәкаләтле затларның хезмәтне саклау буенча укулары	Башкарма комитет, Хезмәтне саклау буенча координация советы						Татарстан Республикасы бюджеты, предприятияләр һәм оешмалар акчалары
4.2	Хезмәтне саклау буенча квартал саен статистик күзәтүне тәэмин итү (хезмәтне саклауның I нче формасы буенча)	Дәүләт статистика бүлгеге						
4.3	Оешмалар хезмәткәрләренен профилактик медицина тикшерүен тәэмин итү	«Арча үзәк район хастаханәсе» ДАССУ предприятияләр, оешманың	11567	2710	2769	3008	3080	Предприятияләр, предприятияләр, ФСС акчалары
4.4	Зарарлы һәм куркыныч хезмәт шартларында эшлөөчеләрне махсус киём, аяк киеме һәм башка СИЗ белән тәэмин итү	Предприятияләр, оешмалар	28351	6807	6966	7276	7302	Предприятияләр, предприятияләр, ФСС акчалары
4.5	Предприятияләрне хезмәтне саклау буенча норматив документлар белән тәэмин итү	Башкарма комитет, предприятияләр, оешмалар	469	113	118	117	121	Республика бюджеты, предприятияләр акчалары
4.6	Хезмәтне саклау буенча инструкторлар программасын эшлөү һәм аларны вакытында гамәлгә кертү	Предприятияләр һәм оешмалар						Предприятияләр акчалары
4.7	Хезмәтне саклау буенча житешмәгән инфраструкцияләрне эшлөү, раслау һәм аларны вакытында гамәлгә кертү (файдалану).	Предприятияләр һәм оешмалар	681	193	155	161	172	Предприятияләр акчалары
4.8	Хезмәтне саклау көннәре, хезмәт куркынычсызлыгы айлыклары үткөрү, «Арча хәбәрләре» район газетасында хезмәтне саклау мәсьәләләрен пропагандалау (оператив мәгълүмат, хезмәтне саклау буенча норматив	Башкарма комитет, Хезмәтне саклау буенча координация советы, предприятияләр, оешмалар	1029	240	254	265	270	Район бюджеты, предприятияләр һәм оешмалар акчалары
			(шул исәптән 30 район)	(шул исәптән 10 район)	(шул исәптән 10 район)	(шул исәптән 10 район)	(шул исәптән 10 район)	

документлар бастырып чыгару)		бюджет ыннан)	бюдже тынна н)	бюджет ыннан)	бюдже тынна н)	бюджет ыннан)	бюдже тынна н)
5. Хатын-кызларның хезмэт шартларын яхшыртуу һәм аларны акрынтлап авыр һәм зарарлы хезмэт шартларындагы эштән азат итү							
5.1	Хатын-кыз-терлекчеләрнең эш урынының гамәлдәге санитар-гигиена нормативлары нигезендә механикалаштырылган чаралар белән жиһазлау	Башкарма комитет, хужалыклар житекчеләре	1566	333	380	423	430
5.2	Предприятиеләрдә хезмәткәрләргә саламәтлекләренә зыян китерми торган хезмэт һәм санитар-көнкүреш шартлары тудыру	Башкарма комитет, Роспотребнадзор, предприятиеләр, оешмалар	489	123	122	120	124
5.3	Предприятиеләр һәм оешмаларның электр белән эретеп ябыштыручыларына зарарлы газлардан саклану өчен саклагыч битлекләр сатып алу	Предприятиеләр һәм оешмалар	1021	239	237	265	280
5.4	Башкарма хакимият органнарына, жирле үзидарә органнарына хатын-кызларны авыр һәм зарарлы хезмэт шартлары булган эшләрдән азат итү турында тәкъдимнәр эзәрләү һәм көртү (хезмәткәрләргә күчүгә азат иткән һәм аларны алга таба эшкә урнаштырырга кыен булган очракларда)	«Арча районы халыкны эш белән тәэмин итү үзәге» ДКУ					Агымдагы финанслау кысаларында
5.5	Халыкны эш белән тәэмин итү органнарына ярдәм сорап мөрәжәгать иткән бала тудыру яшендәге хатын-кызларга халыкны эш белән тәэмин итү органнары тарафыннан күрсәтелә	«Арча районы халыкны эш белән тәэмин итү үзәге» ДКУ					Агымдагы финанслау кысаларында

